

Valintaesitys maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristön käsittelyyn

Hankkeen julkinen nimi	Vanhemmuuden tukeminen sijaishuollossa
Hakemusnumero	207537
Valintakokouksen päivämäärä	16.10.2024
Hakijan virallinen nimi	Lapin hyvinvointialue
Osatoteuttajat	
Toimintalinja	5 Sosiaalisten innovaatioidean Suomi
Erityistavoite	5.1 Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen
Alkamispäivämäärä	1.3.2025
Päätymispäivämäärä	31.12.2027

Hakijan esittämä kuvaus hankkeen sisällöstä

Lapin hyvinvointialueen lastensuojelussa on havaittavissa haasteita, jotka heijastuvat sekä perheiden, erityisesti vanhemmuuden tukemiseen, että palvelurakenteen toimivuuteen. Keskeisiä haasteita ovat sijoitusten määrän kasvu, raskas palvelurakenne, resurssivaje sekä hyvinvointialuetasojen palvelumallien puute etenkin pitkien etäisyyksien sijoituksissa vaativalla tasolla. Pitkät etäisyydet ja harva asutus Lapin hyvinvointialueella vaikeuttavat perheiden yhteydenpitoa. Valtaosa lastensuojelun laitoshoidon ja ammatillisten perhehoitokotien kapasiteetista koostuu ulkoisista tuottajista, mikä rajoittaa palveluiden yhdenmukaisuutta ja kykyä vastata lasten ja nuorten yksilöllisiin tarpeisiin. Perheiden tukemisessa suuria haasteita ovat myös puutteellinen tiedonkulku. Monilla paikkakunnilla ei ole tarjolla erityisiä palveluita, kuten keskustelutai vertaistukiryhmiä tai kriisiapua, mikä lisää vanhempien kokemusta yksinäisyydestä ja epäonnistumisesta. Lisäksi kokemusasiantuntijoiden osallistuminen lastensuojeluprosesseihin on Lapin hyvinvointialueella vähäistä tai puuttuu kokonaan, vaikka he voisivat tuoda arvokasta tietoa ja näkökulmia lastensuojelupalveluiden kehittämiseen.

Hankkeen varsinaiset kohderyhmät:

Hankkeen pääkohderyhmänä ovat Lapin hyvinvointialueen lastensuojelussa työskentelevät sosiaalityöntekijät ja sosiaaliohjaajat sekä Rovaniemellä ja Kemissä sijaitsevien sijaishuoltoyksiköiden sosiaalityöntekijät ja sosiaaliohjaajat. Lisäksi kohderyhmään kuuluvat muut keskeiset lasten ja nuorten sijaishuoltoprosessiin osallistuvat tahot, kuten hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut, erityisesti mielenterveys- ja päihdepalvelut, sekä yksityiset sijaishuollon palveluntuottajat.

Välilliseen kohderyhmään kuuluvat lastensuojelun asiakkaina olevat 12–17-vuotiaat lapset ja nuoret sekä heidän perheensä.

Hankkeen tavoitteet:

Hanke keskittyy huostaanottotilanteissa vanhemmille tarjottavan tuen parantamiseen sekä palveluiden kehittämiseen etenkin vaativan tason lastensuojelussa. Hanke ratkaisee haastetta kolmella päätavoitteella: vanhemmuuden tuen lisäämiseen huostaanoton aikana, lastensuojelun sijaishuollon

palveluprosessien kehittäminen sekä kokemusasiantuntijuuden vakiinnuttamiseen osaksi lastensuojelun rakenteita.

Hankkeen tavoitteena on kuvata Lapin hyvinvointialueen palvelutuotannon sijaishuoltoyksiköiden palveluprosessit huomioiden digitaalisten palveluiden hyödyntäminen ja yhteydet mielenterveys- ja riippuvuuspalveluihin. Tavoitteena on lisätä palvelujärjestelmän toimivuutta vastaamaan paremmin lasten ja nuorten palvelutarpeisiin.

Hankkeessa lisätään myös vanhemmuuden tukea ja yhteydenpitoa sijoituksen ja huostaanoton aikana sekä vakiinnutetaan kokemusasiantuntijuus ja vertaisryhmätoiminta osaksi lastensuojelun palvelurakenteita Lapissa. Tämä tarkoittaa, että henkilöillä, joilla on oma kokemus lastensuojelun asiakkuudesta joko lapsena, nuorena tai vanhempana, on mahdollisuus hyödyntää kokemustaan palveluiden ja työn kehittämisessä.

Hankkeen toimenpiteet:

TP1. Kuvata Lapin hyvinvointialueen palvelutuotannon sijaishuoltoyksiköiden palveluprosessit huomioiden digitaalisten palveluiden hyödyntäminen ja yhteydet mielenterveys- ja riippuvuuspalveluihin

- Selvitetään sijaishuollossa olevien lasten/nuorten palvelutarpeita
- Selvitetään, miten sijaishuoltoyksiköt pystyvät vastaamaan palvelutarpeisiin (osaaminen ja resurssit)
- Sijaishuoltoyksiköiden profilointi
- Selvitetään, miten yhteistyö toimii ja millaiset tarpeet ovat suhteessa muihin tarvittaviin palveluihin (mm. mielenterveys- ja riippuvuuspalvelut, neuropsykiatriset palvelut, terveyspalvelut, vammaispalvelut, yksityiset sijaishuollon yksiköt)
- Selvitetään sijaishuoltoyksiköiden mahdollisuudet ja tarpeet digitaalisten palveluiden hyödyntämiseen
- Mallinnetaan arviointiyksikön prosessi palvelemaan koko hyvinvointialueen tarpeita osana sijaishuollon prosessia
- Mallinnetaan digitaalisten palveluiden hyödyntäminen yhteydenpidossa sijoitettuun lapseen tai nuoreen, sijaishuoltoyksikköihin ja vanhempiin
- Käydään prosessit läpi ammattilaisten ja sijaishuoltoyksiköiden kanssa
- Toteutetaan valmennusta ammattilaisille ja sijaishuollon yksiköille

TP 2. Lisätään vanhemmuuden tukea ja yhteydenpitoa sijoituksen ja huostaanoton aikana.

- Selvitetään malleja vanhemmuuden tukemiseksi huostaanotto-prosessissa sekä perheiden jälleenyhdistämisen näkökulmasta
- Tuetaan aikuissosiaalityön, lastensuojelun sekä mielenterveys- ja riippuvuuspalveluiden yhteistyötä vanhempien moniammatillisen palvelusuunnitelman laatimiseksi (työpajat)
- Määritellään digitaalisten tapaamisten reunaehdot eli millaisissa tilanteissa digi otetaan käyttöön
- Sovitaan digitaalisten tietoturvallisten etäyhteyksien (video/chat) käytöstä yhteydenpidossa lapsen, vanhempien ja sosiaalityöntekijöiden välillä
- Tuetaan ammattilaisia, lapsia/nuoria ja vanhempia digitaalisten välineiden käytössä
- Pilotoidaan digitaalisesti toteutettuja tapaamisia

TP 3. Vakiinnutetaan kokemusasiantuntijuus ja vertaisryhmätoiminta osaksi lastensuojelun palvelurakenteita Lapissa. Tämä tarkoittaa, että henkilöillä, joilla on oma kokemus lastensuojelun asiakkuudesta joko lapsena, nuorena tai vanhempana, on mahdollisuus hyödyntää kokemustaan palveluiden ja työn kehittämisessä.

- Määritellään yhteistyössä kokemusasiantuntijoiden ja kehittäjäasiakkaiden sekä sosiaalityön ammattilaisten kanssa selkeät käytännöt ja eettiset ohjeet kokemusasiantuntija- ja kehittäjäasiakastoiminnalle
- Tehdään opas, josta ilmenee kokemusasiantuntijuuden toimintamalli sekä siihen liittyvät tehtävät ja tavoitteet

-Järjestetään kokemusasiantuntijoille ja kehittäjäasiakkaille koulutusta ja valmennusta, jotta he voivat jakaa kokemuksiaan tehokkaasti ja turvallisesti
 -Kokemusasiantuntijat ja kehittäjäasiakkaat ovat mukana asiakaslähtöisten palveluiden kehittämisessä ja määritetään kehittäjäasiakkuus ja kokemusasiantuntijuus osaksi lastensuojelun kehittämisprojekteja ja työryhmiä.
 -Kokemusasiantuntijat toimivat vertaisryhmien vetäjinä tai mentoreina, tarjoten tukea ja ohjausta muille lastensuojelun asiakkaille.
 -Tehdään yhteistyötä kokemusasiantuntijuutta edistävien järjestöjen, kuten Pesäpuu ry ja Suomen Kasper ry kanssa. Tämä tarjoaa resursseja ja tukea kokemusasiantuntijoiden työlle

Hankkeen tulokset:

Hankkeen tuloksena Lapin hyvinvointialueen sijaishuollon keskeiset prosessit on kuvattu ja mallinnettu. Prosessit on käyty läpi ammattilaisten ja sijaishuoltoyksiköiden kanssa, ja ammattilaisille on järjestetty valmennusta uudistuneiden prosessien osalta. Lapin hyvinvointialueelle soveltuvat vanhemmuuden tuen mallit on selvitetty. Vanhemmalle laadittavan moniammatillisen palvelusuunnitelman sisältöä on mallinnettu työpajoissa aikuissosiaalityön, mielenterveys- ja riippuvuuspalveluiden sekä lastensuojelun kesken. Digitaalisten tapaamisten ja yhteydenpidon reunaehdot on määritelty, ja etätapaamisia lasten, vanhempien ja sosiaalityöntekijöiden kesken on toteutettu. Ammattilaisia, lapsia ja nuoria on tuettu digitaalisten välineiden käytössä. Yhteistyössä kokemusasiantuntijoiden, kehittäjäasiakkaiden ja sosiaalityön ammattilaisten kanssa on määritelty selkeät käytännöt ja eettiset ohjeet. On luotu visuaalisesti houkutteleva ja helposti navigoitava opas, joka sisältää videoita ja infografiikkaa. Oppaasta ilmenee kokemusasiantuntijuuden toimintamalli sekä siihen liittyvät tehtävät ja tavoitteet.

Lisätietoja hakemuksesta

Kustannusarvion jakaantuminen:	EU+valtio 591 082 €
Palkkakustannukset 527 739 €	Muu julkinen (oma) 147 753 €
Flat rate 40 % kehittäminen 211 096 €	
Nettokustannusarvio yhteensä 738 835 €	Rahoitussuunnitelma yhteensä 738 835 €

Kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma

Hankkeen kustannusarvio yhteensä	738 835 €
Hankkeen rahoitussuunnitelma yhteensä	738 835 €
Hankkeelle esitetty tuen enimmäismäärä	591 082 €, 80 %

Rahoittajan arvio hankkeesta

Hanke on Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027-ohjelman mukainen ja toteuttaa sen toimintalinjan 5 erityistavoitetta 5.1 Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen. Hanke täyttää yleiset valintaperusteet ja erityistavoitekohtaisessa arvioinnissa hanke sai riittävästi pisteitä (20/37) tullakseen rahoitetuksi.

Hankkeen saadaan kehitettyä lastensuojelua yhdenvertaiseksi Lapin hyvinvointialueella. Lisäksi käynnistetään aiemmin lähes kokonaan puuttunut kokemusasiantuntijuustoiminta sekä otetaan digitaaliset palvelut laajemmin asiantuntijoiden käyttöön. Hankkeella vastataan alueen keskeisiin haasteisiin, kuten raskas palvelurakenne, resurssivaje, hyvinvointialuetasojen palvelumallien puute sekä pitkät etäisyydet.

Ratkaisun perustelut ja jatkotoimenpiteet

Erityisten valintaperusteiden pisteytyksessä hanke sai yhteensä 20/37 pistettä

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen EURA-rahoituskokous 16.10.2024

Lapin ELY-keskuksen hankeryhmän kokous 12.11.2024

Lapin MYR-sihteeristö 21.11.2024

Lapin MYR

Rahoittaja puoltaa hakemuksen hyväksymistä Kyllä / Ei